



ЧИМ ЖИВ КРИМ

2022

КРИМ У 2022 РОЦІ В ЦИФРАХ

- Понад 750 ракет росія випустила з Криму по материковій частині України
- Мінімум 74 «бавовни» зафіксовано у Криму
- Понад 600 тис. тонн зерна, вкраденого з материкової України, вивозиться через Крим до третіх країн
- 1939 дітей вивезено з півдня України до Євпаторії
- Як мінімум 2 підпільні рухи діють у Криму
- Щонайменше 110 цивільних осіб, вивезених з півдня України, перебувають у СІЗО Сімферополя, не менше 95 з них утримуються без будь-яких обвинувачень
- Новий СІЗО відкрито у Сімферополі
- 54 жертви політично вмотивованих переслідувань отримали обвинувальні вироки, 53 з них були засуджені до позбавлення волі сумарним терміном 637 років 9 місяців
- Близько 50 обшуків у Свідків Єгови
- Як мінімум 15 кримських політв'язнів етаповані до російських виправних колоній
- Як мінімум 8 нових випадків насильницьких зникнень
- 194 постанови про притягнення до адміністративної відповідальності за нібито дискредитацію російської армії було винесено «судами»
- Як мінімум 2 кримінальні справи про «фейки» щодо російської армії та 1 кримінальна справа про нібито дискредитацію російської армії
- Понад 130 об'єктів власності націоналізовано окупаційною адміністрацією
- 6 кримських адвокатів зазнали адміністративного тиску
- Експонати 12 кримських музеїв можуть опинитися на території росії
- Близько 50 тис. дельфінів загинули через російські військові кораблі

750 ракет
випущено із Криму

600 000
тонн краденого зерна вивезено через Крим

1939 дітей
вивезено в Крим

2 підпільні
рухи

74
«бавовни»

194
постанови про притягнення до
адміністративної відповідальності за
нібито дискредитацію російської армії

50 000
дельфінів
загинули

ПЛАЦДАРМ ДЛЯ ВТОРГНЕННЯ НА МАТЕРИКОВУ ЧАСТИНУ УКРАЇНИ

росія випустила понад [750 ракет за час повномасштабної війни](#) з окупованого Криму по материковій частині України. російські військові кораблі підходять близько до пляжів, прикриваючись цивільним населенням як [«живим щитом»](#). У Криму є ознаки [розміщення тактичної ядерної зброї](#). В АР Крим та м. Севастополь окупанти ввозять російських військовослужбовців, загиблих та поранених у ході бойових дій (деталі [тут](#), [тут](#), [тут](#) і [тут](#)). З серпня по грудень у Криму зафіксували щонайменше 74 [«бавовни»](#). При цьому окупанти наказали [засекречувати факти вибухів](#) на військових об'єктах у Криму.

Окупаційна адміністрація наказала провести [«фортифікаційні роботи»](#). У грудні мешканців прибережних територій у селі Міжводне насильно почали виселяти [для розміщення військових](#) та [будівництва оборонних споруд](#) на пляжі. При цьому укриття у школах Криму облаштовуються [за рахунок батьків учнів](#).

У жовтні під час ремонту танка було здійснено [випадковий постріл у приватний будинок](#), внаслідок якого 11-річна дівчинка отримала поранення. У листопаді знайшли тіло [16-річної Наталії Леонової](#) після зустрічі з бійцем ПВК «Вагнер».

Окупаційна влада в Криму направила медичних працівників у зону ведення бойових дій (деталі [тут](#) і [тут](#)), а [ПВК «Вагнер»](#) намагається вербувати медперсонал на півострові. У Криму [виготовляються російські паспорти](#) для мешканців Запорізької та Херсонської областей. У Криму складають [списки вчителів](#), яких можуть відправити працювати до Херсонської та Запорізької областей.

АГРЕСИВНА АГІТАЦІЯ ТА ПРОПАГАНДА

У червні підприємців, керівників бюджетних установ, голів місцевих окупаційних органів змушували на відео [записувати схвалення](#) «спецоперації». У вересні студентів та працівників бюджетної сфери [змушували брати участь у мітингу](#) на підтримку війни та мобілізації. У грудні в Криму вчителів почали змушувати писати [заяви про утримання частини заробітної плати](#) на підтримку воєнних дій. При цьому окупаційний голова Криму Сергій Аксьонов виступає за [звільнення співробітників кримських підприємств](#), які виступають проти війни.

У Джанкої звільнили вчительку [Сусанну Безазієву](#) за нібито «нацизм та фашизм»: вона розповідала учням, що в Україні немає нацистів, а українці захищають свою землю. Проросійські пропагандисти публічно загрожують родичам [Анни Різатдінової](#), української художньої гімнастки, яка засудила російську агресію. Окупаційна влада [знесла СТО](#) кримських татар, які раніше відмовилися обслуговувати російський військовий автомобіль.

У [Сімферополі](#) готують список вулиць, яким планується присвоїти імена російських військових, які беруть участь у війні проти України.

Окупанти планують безкоштовно видавати земельні ділянки в АР Крим та м. Севастополі учасникам війни проти України (деталі [тут](#), [тут](#) і [тут](#)).

ПРОПАГАНДА СЕРЕД ДІТЕЙ

У кримських школах дітей змушували писати [«листа подяки»](#) російським солдатам, що воюють проти України, та [вчити промови путіна](#).

Кримські школи зобов'язані проводити уроки, на яких повинні розповідати школярам про «героїв» російської армії, друзів і ворогів росії, територіальні претензії на землі України та переваги контрактної служби в окупаційній армії (деталі [тут](#) і [тут](#)). У листопаді окупаційна адміністрація затвердила порядок організації [курсу початкової військової підготовки](#) у кримських школах та професійних навчальних закладах. У Криму [першокласників прийняли до кадетських класів](#) при міністерстві надзвичайних ситуацій рф.

Окупанти планують [називати кримські школи іменами учасників війни](#) проти України.

НАСИЛЬНИЦЬКЕ ВИВЕЗЕННЯ ЛЮДЕЙ З НОВООКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ДО КРИМУ

[Притулки для людей](#), вивезених із материкової України, посилено охороняються, щоб не допустити їхніх контактів із кримчанами.

Окупаційна влада запланувала влітку провести [«перепідготовку»](#) вивезених вчителів із Херсонської та Запорізької областей. За словами Сергія Аксьонова, «перепідготувати» планувалося 20 тисяч вчителів.

Окупанти вивезли до Євпаторії [1939 дітей](#) із Херсонської та Запорізької областей. Незважаючи на те, що більшість з них мають батьків у материковій Україні, дітей планували [відправити до місцевих шкіл](#) і не повертати додому.

[Щонайменше 110 цивільних осіб](#), яких окупанти вивезли з Херсонської та Запорізької областей, перебувають у СІЗО Сімферополя. Не менше 95 з них утримуються без будь-яких обвинувачень та доступу до правової допомоги. Серед них — викрадені на Херсонщині іспанський волонтер [Маріано Гарсія Калатая](#), мер Голої Пристані [Олександр Бабич](#), активістка [Ірина Горобцова](#). У СІЗО Сімферополя за обвинуваченням у нібито акті міжнародного тероризму перебувають спортивний тренер [Андрій Голубєв](#), волонтер [Ярослав Жук](#) та ветеран АТО [Павло Запорожець](#), за обвинуваченням у нібито шпигунстві — активіст [Сергій Цигіпа](#). Також у СІЗО Сімферополя перебувало щонайменше 10 осіб, яких викрали або затримали на території Херсонської області за обвинуваченням у нібито участі в батальйоні імені Номана Челебіджихана: [Руслан Абдурахманов](#), [Айдер Умеров](#), [Артур Меметшаєв](#), [Мамед Довгополов](#), [Ігор Халілов](#), [Олексій Кисельов](#), [Костянтин Терещенко](#), [Акім Гафаров](#), [Халіл Аметов](#) та [Мамед Мустафаєв](#).

У жовтні окупаційна влада відкрила новий СІЗО у Сімферополі, куди поміщає багатьох осіб, вивезених із новоокупованих територій (деталі [тут](#) і [тут](#)).

МАРОДЕРСТВО ЗЕРНА

росія вивезла понад [600 тисяч тонн зерна](#), вкраденого з материкової України, через Крим. Крадене зерно вивозиться [зерновозами](#) та [поїздами](#) з новоокупованих територій до Криму, а далі відправляється з портів Севастополя, Керчі та Феодосії до Сирії та інших країн (деталі [тут](#), [тут](#), [тут](#), [тут](#) і [тут](#)). До експорту краденого українського зерна причетні російські судна [«Матрос Позынич»](#), [«Матрос Кошка»](#), [«Михаил Ненашев»](#), [«Жибек Жолы»](#), сирійські судна [«Finikia»](#), [«Laodicea»](#), російське [ТОВ «Агро-Фрегат»](#) та деякі [турецькі компанії](#).

НЕЗАКОННІ ПРИЗОВИ І МОБІЛІЗАЦІЯ

росія провела в Криму незаконні [весняний](#) та [осінній](#) призови до окупаційної армії. Лікарів змушували [фальсифікувати результати](#) медичного огляду, який проходять призовники за направленням військкоматів. У контракт для російських військовослужбовців було додано положення [про кримінальну відповідальність за відмову](#) від участі у так званій «спецоперації» на території України. росія хоче збільшити [строк військової служби](#) для призовників із Криму.

21 вересня путін оголосив [«часткову мобілізацію»](#). У Криму повістки почали розносити [напередодні офіційного оголошення](#) мобілізації. У Севастополі масово мобілізували [водіїв швидкої допомоги та трактористів аграрних підприємств](#), а підприємцям рекомендували [подати до військкоматів списки працівників](#), які можуть підлягати частковій мобілізації.

До незаконного призову та мобілізації в Криму причетні [20 «військових комісарів»](#).

ГРОМАДЯНСЬКИЙ СПРОТИВ ДІЯМ РОСІЇ

У серпні окупаційна влада Севастополя запустила [чат-бот](#) для доносів на тих, хто підтримує Україну. Окупанти [перевіряють соцмережі працівників](#) комунальних та державних підприємств.

На півострові діють підпільні рухи [«Жовта стрічка»](#) та [«Кримські бойові чайки»](#). [«Жовта стрічка»](#) закликає кримчан триматися подалі від російських військових об'єктів. У Криму розклеюються [антивоєнні та проукраїнські плакати](#) і [листівки з координатами цілей для ЗСУ](#).

Будівлю окупаційної адміністрації Євпаторії [облили жовто-синіми фарбами](#). [Богдан Зіза](#) був затриманий за обвинуваченням у цьому діянні. росфінмоніторинг включив його до [Переліку терористів та екстремістів](#). У Сімферополі невідомі облили червоною фарбою [мурал із російським військовим](#). [Олександра Тарапона](#) було засуджено до 2,5 років позбавлення волі через напис на паркані свого родича, співробітника росгвардії, про те, що той є воєнним злочинцем.

Пенсіонерку [Валерію Гольденберг](#) засудили до 2 років позбавлення волі за осквернення могили російського військового, який загинув в Україні. У Криму [невідомий](#) кинув пляшку із запальною сумішшю в будівлю окупаційної адміністрації села Пушкіно. [Азіз Файзуллаєв](#) був затриманий за обвинуваченням у цьому діянні та [засуджений](#) до 3 років позбавлення волі.

ПОЛІТИЧНО ВМОТИВОВАНІ ВИРОКИ

У 2022 році «суди» в окупованому Криму та суди в росії винесли обвинувальні вироки щодо як мінімум 54 жертв політично вмотивованих переслідувань на півострові. 53 з них були засуджені до позбавлення волі сумарним терміном 637 років 9 місяців, 1 — до умовного позбавлення волі. 33 жертви було засуджено Південним окружним військовим судом, який знаходиться у Ростові-на-Дону.

Таблиця 1. Політично вмотивовані вироки у 2022 році

	Дата	Підсудний	Вирок ¹	Обвинувачення	Суд	Суддя
1	11.02	Вадим Бектеміров	11 років позбавлення волі	Участь у діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Магомадов Олексій Абдул-мажитович/Магомадов Алексей Абдулмажитович
2	11.02	Зекір'я Муратов	11 років 6 місяців років позбавлення волі	Участь у діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Машуков Тимур Хабасович
3	16.02	Владислав Єсипенко	6 років позбавлення волі та штраф 110 тис. рублів	Виготовлення та передача вибухових речовин	«Сімферопольський районний суд»	Берберов Дявер Меметович
4	16.02	Артем Шаблій	2 років позбавлення волі умовно з випробувальним терміном	Участь у діяльності Свідків Єгови	«Керченський міський суд»	Алтанець Ірина Георгіївна / Алтанець Ірина Георгиевна
5	10.03	Ремзі Бекіров	19 років позбавлення волі	Організація діяльності/участь у діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Волков Олег Валерійович/Волков Олег Валерьевич
6		Різа Ізетов	19 років позбавлення волі			
7		Шабан Умеров	18 років позбавлення волі			
8		Раїм Айвазов	17 років позбавлення волі			
9		Фарход Базаров	15 років позбавлення волі			

¹ Вироки вказані без урахування перегляду вищими судовими інстанціями

10	18.03	Ескендер Сулейманов	15 років позбавлення волі	Участь у діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Генералов Олександр Васильович / Генералов Олександр Васильєвич
11		Асан Яніков	15 років позбавлення волі			
12		Акім Бекіров	14 років позбавлення волі			
13		Сейтвелі Сейтабдієв	14 років позбавлення волі			
14		Рустем Сейтхалілов	14 років позбавлення волі			
15	22.03	Тимур Ялкабов	17 років позбавлення волі	Організація діяльності/участь у діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Сапрунов Роман Вікторович / Сапрунов Роман Вікторович
16		Ленур Сейдаметов	13 років позбавлення волі			
17	19.04	Еміль Зіядінов	17 років позбавлення волі	Організація діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Жидков Станіслав Володимирович / Жидков Станіслав Володимирович
18	27.04	Дмитро Штибліков	19 років 6 місяців позбавлення волі	Державна зрада	Південний окружний військовий суд	Кривцов Кирило Миколайович / Кривцов Кирил Николаевич
19	12.05	Білял Аділов	14 років позбавлення волі	Участь у діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Зубаіров Різван Абдуллайович / Зубаіров Різван Абдуллаєвич
20		Тофік Абдулгазієв	12 років позбавлення волі			
21		Владлен Абдулкадіров	12 років позбавлення волі			
22		Іззет Абдуллаєв	12 років позбавлення волі			
23		Меджит Абдурахманов	12 років позбавлення волі			
24	08.07	Ісмет Ібрагімов	19 років позбавлення волі	Організація діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Галкін Денис Олександрович / Галкін Денис Олександрович
25	08.07	Ернест Ібрагімов	13 років позбавлення волі	Участь у діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Костін Ігор Володимирович / Костин Ігорь Володимирович
26		Олег Федоров	13 років позбавлення волі			
27	19.07	Азамат Еюпов	17 років позбавлення волі	Організація діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Кривцов Кирило Миколайович / Кривцов Кирил Николаевич
28	29.07	Рустем Османов	6 років позбавлення волі	Участь у батальйоні імені Номана Челебіджихана	«Білогірський районний суд»	Соколовський Ігор Станіславович / Соколовський Ігорь Станіславович
29	09.08	Руслан Абдурахманов	5 років позбавлення волі	Участь у батальйоні імені Номана Челебіджихана	«Київський районний суд міста Сімферополя»	Кузнєцова Ольга Павлівна / Кузнєцова Ольга Павлівна
30	25.08	Арсен Ібрагімов	10 років позбавлення волі	Участь у батальйоні імені Номана Челебіджихана	«Київський районний суд міста Сімферополя»	Долгополов Андрій Миколайович / Долгополов Андрей Николаевич
31	09.09	Яшар Шихаметов	11 років позбавлення волі	Участь у діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Магомадов Олексій Абдулмахитович / Магомадов Алексей Абдулмахитович

32	21.09	Наріман Джелаял	17 років позбавлення волі та штраф 700 тис. рублів	Диверсія на газопроводі	«Верховний Суд Республіки Крим»	Зіньков Віктор Іванович / Зіньков Віктор Іванович
33		Асан Ахтемов	15 років позбавлення волі та штраф 500 тис. рублів			
34		Азіз Ахтемов	13 років позбавлення волі та штраф 500 тис. рублів			
35	06.10	Євген Жуков	6 років позбавлення волі	Організація діяльності Свідків Єгови	«Нахімовський районний суд міста Севастополя»	Берднікова Ольга Олександрівна / Берднікова Ольга Александровна
36		Володимир Маладика	6 років позбавлення волі			
37		Володимир Сакада	6 років позбавлення волі			
38	12.10	Артур Меметшаєв	6 років 6 місяців позбавлення волі	Участь у батальйоні імені Номана Челебіджихана	«Київський районний суд міста Сімферополя»	Кузнєцова Ольга Павлівна / Кузнєцова Ольга Павлівна
39	21.10	Олександр Тарапон	2 років 6 місяців позбавлення волі	Поширення «фейків» про російську армію	«Алуштинський міський суд»	Захаров Олександр Володимирович / Захаров Олександр Владимирович
40	25.10	Рустем Гугурик	8 років 6 місяців позбавлення волі	Участь у батальйоні імені Номана Челебіджихана	«Київський районний суд міста Сімферополя»	Кузнєцова Ольга Павлівна / Кузнєцова Ольга Павлівна
41	10.11	Айдер Умеров	6 років позбавлення волі	Участь у батальйоні імені Номана Челебіджихана	«Київський районний суд міста Сімферополя»	Белоусов Михайло Миколайович / Белоусов Михаил Николаевич
42	24.11	Осман Аріфмететов	14 років позбавлення волі	Участь у діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Корсаков Вячеслав Олексійович / Корсаков Вячеслав Алексеевич
43		Руслан Сулейманов	14 років позбавлення волі			
44		Рустем Шейхалієв	14 років позбавлення волі			
44		Енвер Аметов	13 років позбавлення волі			
46		Яшар Муєдінов	13 років позбавлення волі			
47	29.11	Насрулла Сейдалієв	9 років позбавлення волі	Участь у батальйоні імені Номана Челебіджихана	«Сімферопольський районний суд»	Наздрачова Марина Валеріївна / Наздрачева Марина Валерьевна
48	30.11	Марлен Мустафасєв	17 років позбавлення волі	Організація діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Пліско Роман Костянтинович / Пліско Роман Константинович
49	01.12	Олександр Дубовенко	6 років позбавлення волі	Організація діяльності Свідків Єгови	«Армянський міський суд»	Феденьова Тетяна Миколаївна / Феденева Татьяна Николаевна
50		Олександр Литвинюк	6 років позбавлення волі			
51	02.12	Костянтин Терещенко	4 роки 3 місяці позбавлення волі	Участь у батальйоні імені Номана Челебіджихана	«Джанкойський районний суд»	Соловійова Ліліана Володимирівна / Соловьева Лилиана Владимировна

52	28.12	Ірина Данилович	7 років позбавлення волі та штраф 50 тис. рублів	Зберігання вибухового пристрою	«Феодосійський міський суд»	Кулінська Наталія Володимирівна / Кулинская Наталья Владимировна
53	29.12	Ернес Аметов	11 років позбавлення волі	Участь у діяльності Хізб-ут-Тахрір	Південний окружний військовий суд	Магомадов Олексій Абдулмахитович / Магомадов Алексей Абдулмахитович
54	N/A	Євген Петрушин	12 років позбавлення волі	Державна зрада	N/A	N/A

Крім того, «суди» у Криму винесли заочні вироки колишньому Першому заступнику Постійного представника Президента України в АР Крим [Ізету Гданову](#) та лідеру кримськотатарського народу [Мустафі Джемільєву](#).

НОВІ ПОЛІТИЧНІ ВМОТИВОВАНІ КРИМІНАЛЬНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

У квітні окупаційна влада оголосила [високий \(«жовтий»\) рівень терористичної небезпеки](#) у північних та східних районах АР Крим, який неодноразово [подовжувався](#). Після «атаки українського БПЛА» наприкінці липня [високий \(«жовтий»\) рівень терористичної небезпеки](#) було введено в Севастополі, який також неодноразово [подовжувався](#). На цьому тлі стало відомо про затримання як мінімум 15 осіб за обвинуваченням у нібито терористичній або диверсійній діяльності (деталі [тут](#), [тут](#), [тут](#), [тут](#), [тут](#), [тут](#) і [тут](#)). Ім'я та кількість затриманих, а також деталі кримінальних справ наразі невідомі.

9 лютого після обшуків були затримані [Ансар Османов](#), [Аметхан Абдулвапов](#), [Марлен Мустафаєв](#) та [Ернест Сейтосманов](#) за обвинуваченням у нібито причетності до Хізб-ут-Тахрір. У подальшому, вони були взяті під варту.

4 березня був затриманий [Насрулла Сейдалієв](#) за обвинуваченням у нібито причетності до батальйону імені Номана Челебіджихана.

27 березня і 6 квітня при в'їзді до Криму були затримані [Рустем Гугурик](#) та [Арсен Ібраїмов](#) відповідно за обвинуваченням у нібито причетності до батальйону імені Номана Челебіджихана.

Протягом 2022 року щонайменше 10 осіб, яких російські силовики викрали чи затримали на території Херсонської області, були вивезені до Криму за обвинуваченням у нібито участі у батальйоні імені Номана Челебіджихана. 1 червня Верховний Суд РФ визнав цей батальйон [терористичною організацією](#), а пізніше ФСБ внесла його до [Єдиного федерального списку терористичних організацій](#).

29 квітня російські силовики викрали медсестру та громадянську журналістку [Ірину Данилович](#). Лише 11 травня стало відомо, що Ірині Данилович висунули підозру у нібито [незаконному зберіганні вибухових речовин](#) та помістили до СІЗО Сімферополя.

12 травня раніше виправданий [Ернес Аметов](#) був повторно взятий під варту за обвинуваченням у нібито участі у Хізб-ут-Тахрір.

23 липня при в'їзді до Криму було викрадено [Аппаза Куртамета](#). Лише у жовтні стало відомо, що Аппаз Куртамет перебуває у [СІЗО Сімферополя за обвинуваченням](#) у нібито фінансуванні батальйону «Крим».

11 серпня після обшуків були затримані [Вілен Темер'янов](#), [Енвер Крош](#), [Сеїтія Аббозов](#), [Мурат Мустафаєв](#), [Едем Бекіров](#) та [Рінат Алієв](#) за обвинуваченням у нібито причетності до Хізб-ут-Тахрір. Сеїтія Аббозов був відправлений під домашній арешт, решту взято під варту.

24 серпня після [3 обшуків](#) було затримано Свідків Єгови [Віктора Кудінова](#) та [Сергія Жигалова](#).

28 вересня після [8 обшуків у Свідків Єгови](#) було затримано одного віруючого [Сергія Парфеновича](#).

На початку грудня після [близько 40 обшуків](#) було затримано [Дмитра Наухацького](#) та [Олександра Ворончихіна](#).

Стало відомо про щонайменше дві кримінальні справи щодо «фейків» про російську армію ([нова стаття Кримінального кодексу рф від 4 березня 2022 року](#)). [Олександра Тарапона](#) було засуджено до 2,5 років позбавлення волі через напис на паркані свого родича, співробітника росгвардії, про те, що той є воєнним злочинцем. Проти [Вікторії Самко](#) відкрили кримінальну справу через пост у соцмережі.

Наприкінці грудня проти звільненого викладача Білогірського технікуму [Андрія Білозерова](#) порушили кримінальну справу за нібито повторну дискредитацію російської армії ([нова стаття Кримінального кодексу рф від 4 березня 2022 року](#)). Приводом став пост у соцмережі, який обвинувачує російську армію у воєнних злочинах. Андрія Білозерова відправили під домашній арешт.

КАТУВАННЯ, НЕЛЮДСЬКЕ АБО ТАКЕ, ЩО ПРИНИЖУЄ ГІДНІСТЬ, ПОВОДЖЕННЯ

Як мінімум 7 кримських політ'язнів піддалися катуванню. [Енвер Крош](#) та [Ірина Данилович](#) зазнали катування після затримання. [Ірину Данилович](#) також били під час етапування на судові засідання. [Рустем Османов](#), [Руслан Абдурахманов](#), [Ярослав Жук](#) та [Олексій Кисельов](#) пережили жорстоке катування після викрадення на новоокупованих територіях. Крім того, стало відомо, що [Олега Приходька](#) катували у 2021 році під час етапування до колонії.

У [СІЗО Сімферополя](#) катують українських військовополонених та цивільних заручників, вивезених із материкової України.

Стало відомо, що у 2021 році свідка у справі про «диверсію на газопроводі» [Ельдара Одаманова](#) катували електроштурмом, ще двох свідків — [Шевкету Усеїнова](#) та [Куртумера Чалгозова](#) — допитували під фізичним тиском.

Звільненого викладача Білогірського технікуму [Андрія Білозерова](#) жорстоко побили під час затримання за пісню «Червона калина».

НАСИЛЬНИЦЬКІ ЗНИКНЕННЯ

Українські правоохоронні органи відкрили 8 кримінальних проваджень за фактами 8 насильницьких зникнень, зафіксованих у період з 24 лютого по 30 листопада 2022 р. [Українські правозахисники](#) отримали кілька десятків звернень з приводу безслідного зникнення людей на КПВВ «Чонгар» з 24 лютого.

4 березня після обшуку зник [Еміль Еміров](#). Його місцезнаходження залишалося невідомим кілька днів. Згодом його відпустили.

29 квітня зникла громадянська журналістка [Ірина Данилович](#). Її місцезнаходження залишалося невідомим до 11 травня, коли дізналися, що вона перебуває у [СІЗО Сімферополя](#) за обвинуваченням у [нібито незаконному зберіганні вибухових речовин](#).

13 травня російські силовики відвезли у невідомому напрямку [Назіма Мурдасілова](#). Його місцезнаходження залишалося невідомим кілька годин. Згодом його відпустили.

23 липня при в'їзді до Криму окупанти викрали [Аппаза Куртамета](#). Його доля залишалася невідомою протягом багатьох тижнів. У жовтні стало відомо, що він перебуває у [СІЗО Сімферополя за обвинуваченням](#) у тому, що він нібито перевів 500 грн члену батальйону «Крим».

29 липня при в'їзді до Криму було затримано [Олексія Трояна](#), після чого більше місяця його місцезнаходження залишалося невідомим. У вересні з'явилася інформація, що [його відпустили](#).

19 грудня після обшуку зникли [Марлен](#) та [Ернест Ахаєви](#). Їхнє місцезнаходження залишалося невідомим майже цілий день. Згодом їх відпустили.

У СІЗО Сімферополя перебувають [багато осіб, яких викрали російські окупанти на новоокупованих територіях](#). Багато хто там утримується без будь-якого правового статусу, зв'язку із зовнішнім світом та доступу до адвоката.

ЕТАПУВАННЯ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ У РОСІЙСЬКІ ТЮРМИ

Як мінімум 15 кримських політв'язнів були етаповані до виправних установ на території росії:

- [Ескендер Абдулганієв](#), [Енвер Омеров](#) та [Ленур Халілов](#) до Владимирської області;
- [Арсен Абхаїров](#) та [Різа Омеров](#) до Красноярського краю;
- [Рустем Емірусейнов](#) до Саратовської області;
- [Мемет Беялов](#) до Новгородської області;
- [Едем Смаїлов](#) до Костромської області;
- [Марлен Асанов](#) до Республіки Мордовія;
- [Ельдар Кантіміров](#) до Ульяновської області;
- [Айдер Джаппаров](#) до Челябінської області;
- [Тимур Ібрагімов](#) до Рязанської області;
- [Сервер Мустафаєв](#) до Тамбовської області;
- [Сервер Зекір'яєв](#) та [Сейран Салієв](#) до Тульської області.

[Олександр Тарапон](#) був етапований в Астрахань для подальшого відбування покарання в Республіці Дагестан.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА АНТИВОЄННІ ТА ПРОУКРАЇНСЬКІ ВИСЛОВЛЮВАННЯ

4 березня 2022 року Кодекс про адміністративні правопорушення рф було доповнено статтею про [публічні дії, спрямовані на дискредитацію російської армії](#), який росія продовжує незаконно застосовувати в окупованому Криму. Протягом 2022 року питання про нібито дискредитацію збройних сил рф розглядалося в «судах» Криму 234 рази. У 194 випадках «суди» винесли постанови про призначення адміністративного стягнення (стосовно 60 жінок і 127 чоловіків). Дані постанови виносилися у 23 «судах» Криму 77 «суддями». У 152 випадках вдалося визначити підстави для притягнення до адміністративної відповідальності за нібито дискредитацію російської армії. З них найчастішими є публікація в інтернеті (71 випадок) та привселюдне вираження думки (39 випадків). Розмір штрафу вдалося встановити у 146 випадках. Найчастіше (у 110 випадках) сума штрафу становила 30 тис. рублів. Серед оштрафованих є активісти [Сергій Акімов](#) та [Аліна Грек](#), [мешканець Євпаторії](#) (за антивоєнні написи чи плакати), звільнені вчителі [Сусанна Безазієва](#) та [Саїд Асанов](#) (за осуд нападу рф на Україну), [п'ять підлітків у Сімферополі](#) (за українські гасла в публічному місці), кримськотатарські активісти [Едем Дудаков](#), [Ролан Османов](#), дружина колишнього політв'язня [Асіє Чапух](#), мешканці [Севастополя](#) та [Євпаторії](#) (за пу-

блікації або коментарі в Інтернеті) і адвокат [Едем Семедляєв](#) (за публікацію в соціальній мережі, автором якої він не був).

Обвинувачення в нібито дискредитації російської армії в ряді випадків може бути пов'язане з іншими обвинуваченнями, що передбачають адміністративний арешт, наприклад, демонстрації нацистської символіки. Щонайменше у 4 випадках приводом для покарання було прослуховування патріотичних українських пісень:

- [діджей](#) провів 10 діб під адміністративним арештом за те, що увімкнув українську патріотичну пісню на замовлення відвідувача кафе. Також діджея та відвідувача [оштрафували](#) на 40 тис. та 50 тис. рублів відповідно;
- [6 осіб](#) були оштрафовані та 4 отримали адміністративний арешт за пісню «Червона калина» на весіллі. Власника ресторану змусили записати відео з [вибаченнями](#);
- [3 місцевих жителів](#) заарештували та 2 оштрафували за те, що «слухали та голосно співали пісні українських націоналістів»;
- Звільненого викладача Білогірського технікуму [Андрія Білозерова](#) оштрафували та двічі відправили під адміністративний арешт: перший раз за те, що він включив у технікумі українську пісню «Байрактар», другий – за публікацію пісні «Червона калина» у соцмережі. Наприкінці грудня проти нього порушили кримінальну справу за нібито повторну дискредитацію російської армії, його відправили під домашній арешт. Приводом став пост у соцмережі, який обвинувачує російську армію у воєнних злочинах.

Крім того, [у Севастополі вчительку](#) звільнили за урок «у кольорах прапора України».

Таблиця 2. «Судді», які виносили найбільшу кількість постанов про притягнення до адміністративної відповідальності за нібито дискредитацію російської армії у 2022 році

«Судья»	«Суд»	Кількість постановлений
Сидоров Олександр Геннадійович / Сидоров Олександр Геннадьевич	«Сакський районний суд»	8
Шаповал Анастасія Володимирівна / Шаповал Анастасія Володимирівна	«Феодосійський міський суд»	8
Вороний Олександр Володимирович / Вороной Александр Владимирович	«Центральний районний суд міста Сімферополя»	7
Богданович Олена Іванівна / Богданович Елена Ивановна	«Керченський міський суд»	6
Дегтярьов Ігор Олександрович / Дегтярев Игорь Александрович	«Кіровський районний суд»	6
Синіцина Оксана Володимирівна / Синицына Оксана Владимировна	«Ялтинський міський суд»	6
Тощева Олена Олександрівна / Тощева Елена Александровна	«Залізничний районний суд міста Сімферополя»	6
Церцвадзе Георгій Давидович / Церцвадзе Георгий Давидович	«Кіровський районний суд»	6
Белоусов Михайло Миколайович / Белоусов Михаил Николаевич	«Київський районний суд міста Сімферополя»	5
Горбов Борис Вікторович / Горбов Борис Викторович	«Ялтинський міський суд»	5
Ісроїлова Венера Улугбеківна / Исроилова Венера Улугбековна	«Армянський міський суд»	5
Кузьмін Олександр Володимирович / Кузьмин Александр Владимирович	«Ленінський районний суд»	5
Кулінська Наталія Володимирівна / Кулинская Наталья Владимировна	«Феодосійський міський суд»	5
Степанова Юлія Сергіївна / Степанова Юлия Сергеевна	«Ленінський районний суд міста Севастополя»	5

ТИСК НА АДВОКАТІВ

На 6 кримських адвокатів, які захищають інтереси жертв політичних репресій, чинився тиск.

26 травня кримського адвоката [Едема Семедляєва](#) затримали за нібито дискредитацію російської армії. Того ж дня «суд» оштрафував його на 75 тис. рублів. Одразу після закінчення судового засідання його адвоката, [Назіма Шейхмамбетова](#), було затримано за нібито організацію масового одночасного перебування громадян у громадському місці та відправлено під [адміністративний арешт](#) на 8 діб. Наступного дня при захисті Назіма Шейхмамбетова було затримано адвокатів [Айдера Азаматова](#) та [Еміне Авамільєву](#) і з тих же підстав відправлено під [адміністративний арешт](#) на 8 і 5 діб відповідно.

4 серпня Адвокатська палата Чеченської Республіки позбавила кримських адвокатів [Лілю Гемеджі](#), [Рустема Кямільєва](#) та [Назіма Шейхмамбетова](#) професійного статусу.

ТИСК НА КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ АКТИВІСТІВ

російські силовики провели обшуки в кримськотатарському комплексі «Алем», у активіста [Нарімана Куркчі](#) та колишнього політв'язня [Асана Чапуха](#). Після обшуку його дружина, [Асіє Чапух](#), була оштрафована за нібито три адміністративні правопорушення: демонстрацію забороненої символіки, дрібне хуліганство та дискредитацію російської армії. Після обшуків за нібито демонстрацію нацистської символіки [Абдурешит Джеппаров](#) та [Заїр Смедля](#) були відправлені під адміністративний арешт на 15 та 2 діб відповідно. [Заїра Смедлю](#) також оштрафували на 40 тис. рублів за нібито дискредитацію російської армії. Після обшуку [Едема Дудакова](#) було відправлено під адміністративний арешт на 10 діб за нібито розпалювання міжнаціональної ворожнечі.

[Ролан Османов](#) був відправлений під адміністративний арешт на 3 дні за нібито непокору законному розпорядженню співробітника поліції. Пізніше [Ролан Османов](#) був також оштрафований на 40 тис. рублів за нібито дискредитацію російської армії.

За нібито організацію масового одночасного перебування громадян у громадському місці активісти [Айдер Гемеджі](#), [Ескендер Салієв](#) та неповнолітній син політв'язня [Амар Абдулгасієв](#) були оштрафовані на 10 тис. рублів. російські силовики також затримали [15 осіб](#), які зібралися, щоб підтримати Едема Дудакова: 3 з них оштрафували та 5 заарештували на кілька діб за нібито організацію масового одночасного перебування громадян у громадському місці.

Кримськотатарські активісти отримали попередження від окупаційних правоохоронних органів напередодні [Дня кримського опору російській окупації](#), [Дня пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу](#) (деталі [тут](#) і [тут](#)), [Дня кримськотатарського прапора](#). У різні часи попередження отримали дружина політв'язня Тофіка Абдулгасієва [Фатма](#), активісти [Ролан Османов](#), [Ебазер Іслямов](#), [Ескендер Джелялов](#), [Ельмаз Акімова](#), [Сейтосман Каралієв](#) та громадянський журналіст [Зідан Аджикелямов](#).

ПОРУШЕННЯ КУЛЬТУРНИХ І МАЙНОВИХ ПРАВ

Окупаційна влада планує будівництво на території історико-археологічного музею-заповідника «Херсонес Таврійський» (деталі [тут](#) і [тут](#)). У ході незаконної реставрації Ханського палацу в Бахчисараї з'явилася велика тріщина на стіні та були демонтовані автентичні елементи (деталі [тут](#) і [тут](#)).

Напередодні деокупації Херсона окупанти вивезли експонати двох херсонських музеїв до Сімферополя (деталі [тут](#) і [тут](#)). У той же час окупанти готуються до «евакуації» експонатів із [8 музеїв АР Крим](#) та [4 музеїв Севастополя](#).

Окупаційна влада планує закрити загальноосвітню кримськотатарську школу в [Старому Криму](#), створити зону відпочинку на території стародавнього мусульманського цвинтаря в [Бахчисараї](#) та позбутися всіх [українських символів](#) на півострові.

Окупаційна адміністрація «націоналізувала» понад 130 об'єктів, які належать «іноземним громадянам чи недружнім державам» (деталі [тут](#) і [тут](#)). російське товариство Червоного Хреста вкрато [майно українського Товариства](#), яке знаходилося на території Криму, за мовчазною згодою Міжнародної Федерації товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

ШКОДА ЕКОЛОГІЇ КРИМУ

У [Балаклавському районі](#) Севастополя було вирубано 300 дерев червонокнижного ялівцю, а у [Фороському парку](#) вирубано червонокнижні дерева віком 300-350 років.

Через діяльність російських військових кораблів у Чорному морі загинуло [близько 50 тис. дельфінів](#).

